

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΕΡΓΟ: «Αποπεράτωση εργασιών στον
Βρεφονηπιακό Σταθμό Χαϊδαρίου,
ιδιοκτησίας Δ.ΥΠ.Α.»

**Δ.ΥΠ.Α.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ : Δ.ΥΠ.Α. (ΚΑΕ 9725)

CPV: 45262700-8

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (Γ4)**

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ : 930.000,00€
(ΜΕ Φ.Π.Α. 24%)

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Άρθρο 1ο: Αντικείμενο

1. Αντικείμενο της παρούσας εργολαβίας είναι η εκτέλεση του έργου της Δ.ΥΠ.Α. : **«Αποπεράτωση εργασιών στον Βρεφονηπιακό Σταθμό Χαϊδαρίου, ιδιοκτησίας Δ.ΥΠ.Α.»**.
2. Οι όροι της παρούσας Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων εφαρμόζονται κατά το μέρος που αφορούν στην παρούσα εργολαβία.
3. Οι εργασίες θα εκτελεσθούν σύμφωνα με τα συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας που αναφέρονται στη Διακήρυξη Δημοπρασίας.
4. Τα είδη και ποσότητες των εργασιών που πρόκειται να εκτελεσθούν περιέχονται στον Προϋπολογισμό Μελέτης του έργου.
5. Συμβατικές τιμές μονάδας εργασιών είναι: α) Οι τιμές μονάδας του Τιμολογίου Μελέτης, μειωμένες κατά την ενιαία έκπτωση της Προσφοράς του Αναδόχου ή κατά την έκπτωση της αντίστοιχης ομάδας εργασιών της Προσφοράς Ποσοστών Έκπτωσης του Αναδόχου, ανάλογα με το εάν το έργο δημοπρατήθηκε ή ανατέθηκε με το σύστημα υποβολής προσφορών "με ενιαίο ποσοστό έκπτωσης", ή "με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης" αντίστοιχα, β) Οι τιμές μονάδας του Τιμολογίου Προσφοράς του Αναδόχου, εάν το έργο δημοπρατήθηκε ή ανατέθηκε με το σύστημα υποβολής προσφορών "με ελεύθερη συμπλήρωση Τιμολογίου".
6. Αρχικό συμβατικό χρηματικό αντικείμενο της εργολαβίας είναι η συνολική δαπάνη του έργου που προκύπτει από την Οικονομική Προσφορά του Αναδόχου.

Άρθρο 2^ο: Διατάξεις που ισχύουν

Για τη δημοπράτηση του έργου, **«Αποπεράτωση εργασιών στον Βρεφονηπιακό Σταθμό Χαϊδαρίου, ιδιοκτησίας Δ.ΥΠ.Α.»** την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, θα ισχύουν οι διατάξεις που αναφέρονται στη Διακήρυξη Δημοπρασίας της εργολαβίας.

Άρθρο 3ο: Μελέτη των συμβατικών στοιχείων της εργολαβίας και των συνθηκών εκτέλεσης του έργου

1. Η συμμετοχή στη δημοπρασία (υποβολή προσφοράς) προϋποθέτει και αποτελεί αμάχητο τεκμήριο ότι οι διαγωνιζόμενοι έχουν πλήρη γνώση όλων των συμβατικών στοιχείων της εργολαβίας (που αναφέρονται στη Διακήρυξη Δημοπρασίας) και ότι κατά την σύνταξη της προσφοράς των έλαβαν υπόψη τους όλους του όρους των στοιχείων αυτών.
2. Η συμμετοχή στη δημοπρασία (υποβολή προσφοράς) προϋποθέτει ακόμη και αποτελεί αμάχητο τεκμήριο ότι οι διαγωνιζόμενοι έχουν επισκεφθεί και ελέγξει πλήρως την φύση και την τοποθεσία του έργου και έχουν πλήρη γνώση των γενικών και τοπικών συνθηκών εκτέλεσής του και ειδικότερα (αλλά ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) ότι αφορά τη μορφολογία και την κατάσταση του εδάφους, τις οδούς προσπέλασης, τις θέσεις προσωρινής ή οριστικής απόθεσης προϊόντων εκσκαφών, τη δυνατότητα και τις πηγές εξασφάλισης εργατοτεχνικού προσωπικού, υλικών, μηχανημάτων, μεταφορικών μέσων, νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και λοιπών προμηθειών, υπηρεσιών και μέσων που θα χρειαστούν στο έργο, τη μεταφορά, διαχείριση, αποθήκευση και φύλαξη των υλικών, συσκευών κλπ., τις μετεωρολογικές και λοιπές φυσικές συνθήκες που συνήθως επικρατούν στην περιοχή του έργου και γενικά οποιαδήποτε άλλα θέματα μπορούν

κατά τον οποιοδήποτε τρόπο να επηρεάσουν τις εργασίες, την πρόοδο ή το κόστος αυτών, σε συνδυασμό με τους όρους της σύμβασης.

3. Η υπογραφή από τον Ανάδοχο της σύμβασης εκτέλεσης του παρόντος έργου, σημαίνει ότι αυτός αποδέχεται και αναλαμβάνει ανεπιφύλακτα να εκτελέσει όλες τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τους παραπάνω όρους και συνθήκες. Η τυχόν παράλειψή του να ενημερωθεί για κάθε δυνατή πληροφορία που αφορά τους όρους της σύμβασης και τις συνθήκες εκτέλεσης του έργου, δεν τον απαλλάσσει από την ευθύνη του για τη πλήρη συμμόρφωση με τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Άρθρο 4ο: Εργολαβικό ποσοστό

Το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του Αναδόχου (εργολαβικό ποσοστό) ορίζεται - σύμφωνα με την παρ. 7Θ του Ν.4412/2016, όπως ισχύει, σε **18%**.

Άρθρο 5ο: Επιβαρύνσεις των πληρωμών του Αναδόχου - Παραστατικά στοιχεία

1. Οι πληρωμές του Αναδόχου υπόκεινται στις επιβαρύνσεις :

α) 2% Ε.Τ.Α.Κ.Δ.Ε.,

β) 1% Τ.Π.Ε.Δ.Ε.,

γ) 0,07% Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και

δ) 0,06% ΑΕΠΠ, οι οποίες επιβαρύνονται με χαρτόσημο 3% και ΟΓΑ χαρτοσήμου 20%,

ε) 0,6% ΤΕΕ,

στ) 0,25% Π.Ο.Μ.Η.Τ.Ε.Δ.Υ.

ζ) 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του Ο.Π.Σ. Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ

η) 3% Φόρος εισοδήματος,

θ) Νόμιμο χαρτόσημο τιμολογίου,

ι) Ασφαλιστικές εισφορές.

Σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 138 του Ν.4412/2016: Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση, φόροι του Δημοσίου, λοιπά τέλη που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Μεταγενέστερες αυξομειώσεις, αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα. Τα δύο προηγούμενα εδάφια δεν ισχύουν για το φόρο εισοδήματος ή τις παρακρατήσεις έναντι του φόρου αυτού.

2. Σε κάθε λογαριασμό ο Ανάδοχος πρέπει να επισυνάπτει τα παρακάτω στοιχεία:

α. Επίσημο Τιμολόγιο.

β. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας.

γ. Αποδεικτικά στοιχεία πληρωμής των επιβαρύνσεων που ορίζονται στη Διακήρυξη Δημοπρασίας.

δ. Βεβαίωση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών (ΙΚΑ, δωροσήμου και συνεισπραττομένων εισφορών άλλων Ασφαλιστικών

Οργανισμών).

ε. Βεβαίωση της αρμόδιας Δημοσίας Οικονομικής Υπηρεσίας (ΔΟΥ) σχετικά με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1120858/5411/1755/0014/ΠΟΛ. 1272/27.10.1995 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως ισχύει.

3. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κάνει την αναγγελία του έργου στο ΙΚΑ και να καταβάλλει - αν χρειαστεί - την προκαταβολή ασφαλιστικών εισφορών.

Άρθρο 6°: Χρονοδιάγραμμα - Πρόοδος έργου

Το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, αποτελεί αναπόσπαστο συμβατικό στοιχείο της μελέτης, και δείχνει την πρόοδο των εργασιών μέσα στην συνολική προθεσμία για την αποπεράτωση του έργου, που προβλέπεται στη Διακήρυξη. Συντάσσεται, εγκρίνεται και τροποποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 145 & 147 του Ν.4412/2016.

Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολο και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου. Σε περίπτωση που το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής, το υποβληθέν από τον οικονομικό φορέα που αναδείχθηκε ανάδοχος χρονοδιάγραμμα μπορεί να συνιστά το «εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου» κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες το χρονοδιάγραμμα και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του αναδόχου ιδίως αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία, την κατασκευαστικότητα της μεθοδολογίας, την επίτευξη των χρονικών οροσίων της σύμβασης και με τις δυνατότητες χρονικής κλιμάκωσης των πιστώσεων. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί συμβατικό στοιχείο του έργου. Αν η έγκριση δεν γίνει μέσα στην πιο πάνω προθεσμία ή αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν ζητήσει γραπτά η Διευθύνουσα Υπηρεσία διευκρινίσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί.

Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρους του αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και παρεπόμενων χρηματικών κυρώσεων, αποτελεί λόγω έκπτωσης του αναδόχου (όπως αναφέρεται στο άρθρο 145 του Ν.4412/2016).

Για την καλή και εμπρόθεσμη εκτέλεση του έργου και αν χρειασθεί, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να διαθέσει το ανάλογο εργατικό προσωπικό και μηχανικό εξοπλισμό και να εφαρμόσει υπερωρίες, νυχτερινά συνεργεία και εργασία σε εξαιρέσιμες μέρες, χωρίς να δικαιούται καμία πρόσθετη αποζημίωση.

Η υπηρεσία αν κρίνει ότι ο ρυθμός της προόδου του έργου δεν είναι ικανοποιητικός μπορεί να απαιτήσει από τον ανάδοχο να αυξήσει τα συνεργεία, τις υπερωρίες και τα μηχανήματα.

Άρθρο 7°: Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου - Έκπτωση αναδόχου

Σύμφωνα με το άρθρο 148 του Ν.4412/2016: Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική προθεσμία κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας δεν ανακαλείται.

Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης, δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς την εγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή την αρχική συνολική προθεσμία και όλες τις παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του αναδόχου.

Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.

Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της Υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με την σύμβαση ή με τον Νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο

Άρθρο 8°: Ποιότητα υλικών - Έλεγχος αυτών - Δείγματα

Τα υλικά πρέπει να είναι άριστης ποιότητας και να ικανοποιούν τις απαιτήσεις των αντίστοιχων Τεχνικών Προδιαγραφών. Δείγματα υλικών πρέπει **να υποβάλλονται για έγκριση πριν χρησιμοποιηθούν**. Υλικά και άλλα είδη που θα χρησιμοποιηθούν **χωρίς έγκριση θα απορρίπτονται, αν διαπιστωθεί η ακαταλληλότητά τους**. Τα δείγματα που χρειάζονται και περιγραφικά στοιχεία θα παίρνονται έγκαιρα πριν από την χρήση και θα εξετάζονται από την υπηρεσία. Στη συνέχεια, αν χρειασθεί, τα δείγματα θα στέλνονται για εξέταση σε κατάλληλο κρατικό εργαστήριο. Για το σκοπό αυτό, θα συσκευάζονται κατάλληλα και θα αναγράφεται το όνομα υλικού και του εργοστασίου, για τα υλικά του εμπορίου και τα αδρανή υλικά, ο τύπος προελεύσεως, η ονομασία και η τοποθεσία του έργου και το όνομα του αναδόχου και ότι τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν ανταποκρίνονται στο δείγμα. Επίσης αναγράφεται το είδος του ελέγχου που θα υποβληθούν τα υλικά.

Άρθρο 9^ο: Μελέτη συνθηκών του έργου

Η έννοια της επιδόσεως της προσφοράς του αναδόχου είναι ότι αυτός είχε και πήρε υπόψη του κατά τη σύνταξη της προσφοράς **τις γενικές και τοπικές συνθήκες του έργου**, δηλαδή τη θέση του έργου και των τμημάτων αυτού, τις απαιτούμενες μεταφορές, τη διάθεση, διαχείριση και αποθήκευση των υλικών, την κατάσταση των δρόμων, **την προσβασιμότητα** στους χώρους κατασκευής, την ανάγκη για κατασκευή δρόμων για προσπέλαση, την ευχέρεια για εξεύρεση εργατικού προσωπικού, νερού, ηλεκτρικού ρεύματος, τις καιρικές συνθήκες και οποιεσδήποτε άλλες τοπικές, ειδικές και γενικές συνθήκες, τα πιθανά ζητήματα που θα προκύψουν, τα οποία με οποιονδήποτε τρόπο μπορεί να επηρεάσουν το κόστος του έργου και ότι τα έργα θα εκτελεσθούν σύμφωνα με την σύμβαση με την οποία πρέπει να συμμορφωθεί ο ανάδοχος.

Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει **για το χρονικό προγραμματισμό των εργασιών και την παράδοση του έργου προς χρήση**.

Άρθρο 10^ο: Φύλαξη υλικών, έργων, κατασκευών και Μέσων. - Προστασία βλαστήσεως

α) Ο ανάδοχος φυλάει και διατηρεί σε καλή κατάσταση όλα τα υλικά και μέσα, καθώς και τις εργασίες που εκτελεί.

Σχετικές εντολές υπηρεσίας εκτελούνται απ' αυτόν και σε αντίθετη περίπτωση τα μέτρα για την φύλαξη, προστασία ή διατήρηση, παίρνονται από τον εργοδότη και οι αντίστοιχες δαπάνες καταλογίζονται σε βάρος του αναδόχου.

β) Ο ανάδοχος οφείλει να πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη φύλαξη και προστασία των κάθε είδους κοινωφελών έργων που βρίσκονται κοντά, για: την πρόληψη ζημιών σε αυτά ή διακοπής της λειτουργίας τους. Ζημιές που προκλήθηκαν από αμέλεια του αναδόχου επανορθώνονται αμέσως απ' αυτόν, διαφορετικά η επανόρθωση γίνεται από τον εργοδότη σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου.

γ) Ο ανάδοχος προστατεύει την βλάστηση που υπάρχει σε καλλιεργημένες εκτάσεις της περιοχής του έργου και ευθύνεται για κάθε κοπή δέντρου, θάμνων καταστροφή φυτείας, που δεν ήταν απαραίτητη για την εκτέλεση του έργου.

Άρθρο 11^ο: Πρόληψη ατυχημάτων - Ασφάλιση προσωπικού

11.1 Ο ανάδοχος ανεξάρτητα από τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του που απορρέουν από τις διατάξεις που ισχύουν, παίρνει μέτρα για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του και σε κάθε τρίτο, καθώς και για την παροχή πρώτων βοηθειών σε αυτούς. Ορύγματα σε γαιώδη εδάφη αντιστηρίζονται πάντοτε και γενικά τα ορύγματα μέσα σε κατοικημένους χώρους τα οποία επί πλέον επισημαίνονται τη νύχτα με φώτα.

Διαταγές της υπηρεσίας σχετικά με την εξασφάλιση της κυκλοφορίας εφαρμόζονται με ευθύνη και δαπάνες του αναδόχου.

Ο ανάδοχος διατηρεί το κατάλληλο φαρμακευτικό υλικό για την παροχή των πρώτων βοηθειών.

11.2 Οι ανάδοχοι έργων που εκτελούνται μέσα σε ασφαλιστικές περιοχές Ι.Κ.Α. είναι υποχρεωμένοι να ασφαλίζουν όλο το προσωπικό που θα απασχολήσουν. Σε περίπτωση έργων που εκτελούνται εκτός ασφαλιστικών περιοχών Ι.Κ.Α., οι ανάδοχοι είναι υποχρεωμένοι να συνεχίσουν την ασφάλιση του προσωπικού που είναι ασφαλισμένο στο Ι.Κ.Α. και δεν έχει

διακοπεί η ασφάλιση του. Το υπόλοιπο προσωπικό είναι επίσης υποχρεωμένος να το ασφαλίσει σε μία από τις αναγνωρισμένες από το Δημόσιο ασφαλιστικές εταιρίες. Η δαπάνη για τα ασφαλιστρα συνολικά, για εργοδοτική εισφορά και εισφορά του ασφαλισμένου βαρύνει τον ανάδοχο. Σε καμιά περίπτωση δεν επιβαρύνεται ο εργοδότης με αποζημιώσεις για ατυχήματα του προσωπικού του αναδόχου, και με αποζημιώσεις για ζημίες που προκαλεί το προσωπικό του αναδόχου ή τα μεταφορικά του μέσα σε ξένες ιδιοκτησίες και σε έργα του Δημοσίου, Δήμων και Κοινοτήτων και κάθε είδους κοινωφελή έργα.

Άρθρο 12ο: Μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο- Προστατευτικές κατασκευές

1. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση και με δική του ευθύνη να εφαρμόζει - σε όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου - όλες τις διατάξεις που ισχύουν και αναφέρονται στη λήψη μέτρων για τη προστασία (ασφάλεια, υγιεινή κλπ.) των εργαζόμενων στο έργο, του κοινού, των γειτονικών ιδιοκτησιών και γενικά κάθε τρίτου, ενδεικτικά αναφερομένων των διατάξεων:

α) Του Π.Δ. της 14.3.1934 "περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστηρίων κλπ" (ΦΕΚ Α'112).

β) Του Π.Δ.778/1980 "περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών" (ΦΕΚ Α'193).

γ) Του Π.Δ.1073/1981 "περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών σε εργοτάξια οικοδομικών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητας Πολιτικού Μηχανικού" (ΦΕΚ Α'260).

δ) Του Ν.1430/1984 "Κύρωση της 62 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας που αφορά τις διατάξεις ασφαλείας στην οικοδομική βιομηχανία και ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση μ'αυτή" (ΦΕΚ Α'49).

ε) Του Ν.1568/1985 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (ΦΕΚ Α'177).

στ) Του Π.Δ.395/1994 "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση προς την οδηγία 89/655/ΕΟΚ" (ΦΕΚ Α'220).

ζ) Του Π.Δ.17/1996 "Μέτρα για τη βελτίωση της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ".

η) Του Π.Δ.305/1996 "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ" (ΦΕΚ Α'212).

θ) Του Π.Δ.89/1999 "Τροποποίηση του Π.Δ.395/1994 σε συμμόρφωση προς την οδηγία 95/63/ΕΚ του Συμβουλίου" (ΦΕΚ Α'94).

ι) Της υπ'αριθ. οικ.433/2000 απόφασης του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. "Καθιέρωση του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητου στοιχείου για την προσωρινή και οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου" (ΦΕΚ Β'1176).

ια) Του Π.Δ.340/2000 "Τροποποίηση του Π.Δ.395/1994 "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ" (ΦΕΚ Α'212) όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Π.Δ.89/1999 "Τροποποίηση του Π.Δ.395/1994 σε συμμόρφωση προς την οδηγία 95/63/ΕΚ του Συμβουλίου" (ΦΕΚ Α'94)" (ΦΕΚ Α'241).

ιβ) Της υπ' αριθ. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 απόφασης του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. "Πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου κατά την κατασκευή Δημοσίων Έργων (ΣΑΥ και ΦΑΥ)" (ΦΕΚ Β' 16/2003).

Τα σχετικά άρθρα της παραπάνω Υπουργικής Απόφασης εντάσσονται στη παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων.

2. Όλες οι δαπάνες που χρειάζονται για τις κατασκευές της προηγούμενης παραγράφου (προστατευτικές κατασκευές κλπ.), καθώς και για την απομάκρυνση των κατασκευών αυτών μετά την περαίωση των εργασιών - όπου απαιτείται - βαρύνουν τον Ανάδοχο και καλύπτονται από το εργολαβικό ποσοστό αυτού.

3. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ανακοινώσει χωρίς καθυστέρηση στη Διευθύνουσα Υπηρεσία όλες τις διαταγές και εντολές των διαφόρων Αρχών που απευθύνονται ή κοινοποιούνται σ' αυτόν κατά την διάρκεια εκτέλεσης του έργου και που αναφέρονται σε υποδεικνυόμενα μέτρα ελέγχου, ασφαλείας, υγιεινής κλπ.

4. Ο Ανάδοχος είναι ποινικά και αστικά υπεύθυνος για κάθε ατύχημα που οφείλεται στη μη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφαλείας του παρόντος άρθρου.

5. Ο Κύριος του Έργου δεν έχει καμιά ανάμιξη στη χρησιμοποίηση από τον Ανάδοχο οικοπέδων ή γηπέδων γειτονικών του έργου για τη διευκόλυνση της εκτέλεσης των εργασιών.

6. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο, ώστε να εξαλείφονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου : ΠΔ 305/96 (αρ. 7-9), Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.7), Ν. 3850/10 (αρ. 42).

7. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν.3669/08 (αρθ. 37 παρ.7).

β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ : ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2-3-01, ΔΕΕΠΠ/85/14-5-01 και ΔΙΠΑΔ/οικ889/27-11-02, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου : Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

γ. Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας : ΠΔ 1073/81 (αρ. 111), ΠΔ 305/96 (αρ.10,11), Ν.3850/10 (αρ. 42-49). Για την σωστή εφαρμογή της παρ. γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφάλειας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

8. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ. 7, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα:**8.1. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση - Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) – Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ) και συγκεκριμένα:**

α. Να διαβιβάσει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια : ΠΔ 305/96 (αρ 3 παρ. 12 και 13). Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.

β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις / προβλέψεις των ΣΑΥ-ΦΑΥ τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το Π. . 305/96 (αρ.3 παρ.8) και την ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ./85/2001 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμόσει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κλπ. (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφάλειας, οργάνωση, εξοπλισμός, κλπ.).

δ. Να αναπροσαρμόσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφάλειας και υγείας : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.9) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

ε. Να τηρήσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.10) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ.)ΥΠΕΧΩΔΕ και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και στο Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ).

Το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου. Αντίστοιχα ο ΦΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του ΣΑΥ και του ΦΑΥ αναφέρεται στο ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ.5- 7) και στις ΥΑ : ΔΙΠΑΔ/οικ/177/2001 (αρ.3) και ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Ν.3669/08 (αρ. 37 και 182).

2. Η υποχρέωση εκπόνησης ΣΑΥ προβλέπεται σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.4), όταν :

α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα απασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή.

β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους : Π. .305/96 (αρθ.12 παράρτημα ΙΙ).

γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα: θεώρηση του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας (ΣΑΥ,ΦΑΥ) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.1 εδάφιο α' του Ν 4030/2011 (ΦΕΚ 249/Α/25-11-2011) και την αρ. πρωτ. 10201/27-3-2012 εγκύκλιο του Ειδ. Γραμματέα του Σ.Ε.Π.Ε.

3. Ο ΦΑΥ καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή και την οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου : ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ. 433/2000 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.3669/08 αρ. (73 και 75).

4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο ΦΑΥ φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.11) και ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.

5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση του ΣΑΥ και την κατάρτιση του ΦΑΥ περιλαμβάνονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ 6 με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ/215/31-3-2008 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.

8.2. Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας – τήρηση στοιχείων

ασφάλειας και υγείας:

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν. 3850/10 (αρ.8 παρ.1 και αρ.12 παρ.4).

β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρ.8 παρ.2 και αρ. 4 έως 25).

γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.

Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής : Ν.3850/10 (αρ.9).

δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και των : τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων :

1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους Ν.3850/10 (αρ.43 παρ. 1 α και παρ.3-8).

2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας Ν.3850/10 (αρ.14 παρ.1 και αρ.17 παρ.1).

Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών. Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας σελιδομετρείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (Ν 3850/10 αρ.20 παρ.4), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε) ή στον

εκπρόσωπο των εργαζομένων των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν.3850/10.

Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2β).

Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.

Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2α).

4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2γ).

5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου Ν.3850/10 (αρ.18 παρ.9).

8.3. Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ.14) σε συνδυασμό με την Υ.Α 130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας.

Το ΗΜΑ θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α, από τις κατά τόπους Διευθύνσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας, κλπ : ΠΔ 1073/81 (αρ.113), Ν.1396/83 (αρ. 8) και την Εγκύκλιο 27 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ. πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208 /12-9-2003.

8.4. Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Για την πιστή εφαρμογή του Σ ΑΥ κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το ΗΜΑ.

Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του ΣΑΥ και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων / διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του ΣΑΥ.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

9. Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

9.1. Προετοιμασία εργοταξίου – Μέτρα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφαλείας και υγείας :

α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περίφραξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περίφραξη των επικίνδυνων θέσεων : ΠΔ 105/95, ΠΔ 305//96 (αρ.12 παράρτ. IV μέρος Α, παρ. 18.1).

- β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας : ΠΔ 1073/81 (αρ.75-79), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παράρτ. IV μέρος Β, τμήμα II, παρ.2).
- γ. Τη σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί ατμών θερμών, υγρών ή αερίων κλπ.) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών : Π 1073/81 (αρ.92 - 95), ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ.6).
- δ. Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως: κατάρτιση σχεδίου διαφυγής - διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων, κλπ. : ΠΔ 1073/81 (αρ. 92-96), ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ.3, 4, 8-10), Ν.3850/10 (αρ.30, 32, 45).
- ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων, κλπ.) : ΠΔ 1073/81 (αρ.109,110), Ν.1430/84 (αρ.17,18), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παράρτ. IV μέρος Α, παρ.13, 14).
- στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπως : προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φωσφορίζοντα γιλέκα, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά, κλπ., εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του : Π. . 1073/81(αρ.102-108), Ν.1430/84 (αρ.16-18), ΚΥΑ Β.4373/1205/93 και οι τροποπ. αυτής ΚΥΑ 8881/94 και Υ.Α. οικ.Β.5261/190/97, Π. . 396/94, Π.. 305/96 (αρ.9,παρ.γ).

9.2. Εργοταξιακή σήμανση – σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση – εκφόρτωση – εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κλπ.

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

- α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με :
- Την Υ.Α αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ. ΥΠΥΜΕΔΙ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)
  - Τη ΚΥΑ αριθ.6952/14-2-2011 του τ. ΥΠΕΚΑ και τ. ΥΠΥΜΕΔΙ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών »
  - Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας : Ν.2696/99 (αρ. 9 – 11 και αρ.52) και την τροπ. αυτού : Ν.3542/07 (αρ. 7-9 και αρ.46).
- β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρομίου : Ν. 2696/99 (αρ. 47 , 48) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (αρ.43,44).
- γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου, κλπ. : ΠΔ 1073/81 (αρ.75-84), ΠΔ 305/96 (αρ.8.δ και αρ.12,παραρτ.ΙVμέρος Α, παρ.2), Ν.3850/10

(αρ. 31,35).

δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοίβασης, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων στοιχείων : ΠΔ 216/78, ΠΔ 1073/81 (αρ.85-91), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ.8), ΠΔ 305/96 [αρ. 8 (γ, ε, στ, ζ) και αρ.12 παραρτ. IV μέρος Α παρ.11 και. μέρος Β τμήμα II παρ.4], Ν.2696/99 (αρ.32) και η τροπ. αυτού : Ν. 3542/07 (αρ.30).

ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν :

α) κραδασμούς : ΠΔ 176/05, β) θόρυβο : ΠΔ 85/91, ΠΔ 149/06, γ) προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων : ΠΔ 397/94, δ) προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες : Ν.3850/10 (άρ. 36 41), ΠΔ 82/10.

9.3. Μηχανήματα έργων / εξοπλισμοί εργασίας – αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων ΠΔ 304/00 (αρ.2).

α. Ο ανάδοχος οφείλει να ελέγχει τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματουργικών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και του λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες, κλπ.) : ΠΔ 1073/81 (αρ.17, 45-74), Ν 1430/84 (αρ.11-15), ΠΔ 31/90, ΠΔ 499/91, ΠΔ 395/94 και οι τροπ. αυτού: ΠΔ 89/99, ΠΔ 304/00 και ΠΔ 155/04, ΠΔ 105/95 (παραρτ. ΙΧ), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. IV μέρος Β τμήμα II παρ.7 - 9), ΚΥΑ 15085/593/03, ΚΥΑ αρ.Δ13ε/4800/03, ΠΔ 57/10, Ν.3850/10 (αρ. 34, 35).

β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. IV, μέρος Β', τμήμα II, παρ.7.4 και 8.5) και το ΠΔ 304/00 (αρ.2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία :

1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
2. Άδεια κυκλοφορίας
3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης.
4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ. IV, μέρος Β', τμήμα II, παρ. 8.1.γ και 8.2) και το ΠΔ 89/99 (παραρτ. II, παρ.2.1).

Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.

6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το ΠΔ 89/99 (αρ. 4α παρ.3 και 6).

7. Πιστοποιητικό επανελέγχου ανυψωτικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την ΚΥΑ 15085/593/03 (αρ.3 και αρ.4. παρ.7).

10. Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερόμενα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου. Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω

νομοθετήματα :

10.1 Κατεδαφίσεις:

N 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ.18 -33, 104), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ.7), ΥΑ 31245/93, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ, παρ.11), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού ΠΔ 2/06, ΠΔ 212/06,ΥΑ 21017/84/09.

10.2 Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κλπ.), Αντιστηρίξεις:

N. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ.2-17, 40-42), ΥΑ αρ. 3046/304/89 (αρ.8-ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παρ.4), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού : ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 10).

10.3 Ικρίωματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας – ζώνες κινδύνου, Εργασίες σε ύψος,

Εργασίες σε στέγες. ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (αρ.34-44), Ν.1430/84 (αρ. 7-10), ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 155/04, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Α παρ.1, 10 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.4-6,14).

10.4 Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες,

ΠΔ 95/78, ΠΔ 1073/81 (αρ.96, 99,104, 105), ΠΔ 70/90 (αρ.15), ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Πυροσβεστική Διάταξη 7 Απόφ.7568 Φ.700.1/96, ΚΥΑ αρ.οικ.16289/330/99.

10.5 Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές, κλπ.

ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (αρ.26- 33, αρ.98), ΥΑ 3046/304/89, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 12).

Άρθρο 13°: Χρήση του έργου πριν την αποπεράτωση

Ο εργοδότης έχει δικαίωμα να πάρει στην κατοχή του ή να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε τμήμα του έργου που έχει τελειώσει ολικά ή μερικά, χωρίς να θεωρείται ότι αυτό αποτελεί αποδοχή οποιοσδήποτε εργασίας που δεν έγινε σύμφωνα με την σύμβαση. Αν η παραπάνω κατοχή ή χρήση καθυστερήσει την πρόοδο του έργου τότε χορηγείται ανάλογη παράταση της προθεσμίας για την περαίωση του έργου.

Άρθρο 14°: Τοπογραφικές εργασίες - Εφαρμογές στο έδαφος

Κάθε εργασία που είναι αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας, για την εφαρμογή των εγκεκριμένων χαράξεων στο έδαφος, εκτελείται με φροντίδα και δαπάνες του αναδόχου, σύμφωνα με τις οδηγίες της υπηρεσίας που ελέγχει την ακρίβεια σύμφωνα με τους κανονισμούς. Οι δαπάνες για τις εργασίες αυτές σε υλικά και προσωπικό βαρύνουν τον ανάδοχο.

Άρθρο 15°: Απαλλοτριώσεις

Οι απαλλοτριώσεις που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση των έργων γίνονται με φροντίδα του εργοδότη, τον οποίο βαρύνουν οι αποζημιώσεις. Ο Εργοδότης δεν αναλαμβάνει καμία υποχρέωση για αποζημίωση απέναντι στον ανάδοχο, εκτός από χορήγηση παρατάσεων της

προθεσμίας περαιώσεως, στην περίπτωση που καθυστερεί η περαίωση του έργου εξαιτίας αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του αναδόχου.

Άρθρο 16°: Χρόνος εγγύησης - Παραλαβή

Ισχύουν τα οριζόμενα στα άρθρα 157, 171 και 172 του Ν.4412/2016.

1. Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 157, περί βλαβών στα έργα - αποζημιώσεων, και την παρ. 2 του άρθρου 172, περί παραλαβής, και μετά από την πάροδο του οποίου ενεργείται η παραλαβή, ορίζεται για το συγκεκριμένο έργο, (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 171 παρ. 1 του Ν.4412/2016 και λόγω του προϋπολογισμού και της φύσης των εργασιών) σε **δεκαπέντε (15) μήνες**. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από την επομένη της έκδοσης της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών.

2. Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Ως συντήρηση νοείται, για τις ανάγκες του παρόντος, η αποκατάσταση βλαβών οι οποίες οφείλονται στην εκτέλεσή του έργου κατά παράβαση των κανόνων της τεχνικής.

Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών κλοπών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία.

Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου ή όπως αλλιώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη.

3. Στην παραλαβή παραλαμβάνονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Η παραλαβή διενεργείται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών μετά από την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Μετά από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει διενεργηθεί αυτοδίκαια και η Προϊσταμένη Αρχή εκδίδει υποχρεωτικά σχετική διαπιστωτική πράξη.

Για τη διενέργεια της παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει, τουλάχιστον (3) μήνες πριν από την πάροδο της προθεσμίας υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, επιτροπή παραλαβής, ύστερα από εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η επιτροπή είναι πενταμελής. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και παραλαμβάνει, με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργειά της και από τον ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που δεν

έχουν εκτελεσθεί ή για υλικά που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ή για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων.

Αν η επιτροπή παραλαβής διαπιστώσει την ύπαρξη ελαττωμάτων στο έργο και από την κοινοποίηση της ειδικής διαταγής στον ανάδοχο, αναστέλλεται η προθεσμία της παραλαβής. Η διευθύνουσα υπηρεσία μεριμνά για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που τυχόν διαπιστώθηκαν, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 159 περί ακαταλληλότητας υλικών - ελαττωμάτων - παράλειψης συντήρησης.

Μετά την αποκατάσταση των ελαττωμάτων, η διευθύνουσα υπηρεσία ενημερώνει την Προϊσταμένη Αρχή, προκειμένου να συνεχισθεί η ανασταλείσα διαδικασία έγκρισης του πρωτοκόλλου.

Άρθρο 17°: Εξυπηρέτηση μεταφοράς υπαλλήλων της Υπηρεσίας επίβλεψης

Ο ανάδοχος υποχρεούται με δαπάνη του να διαθέτει στην Υπηρεσία επίβλεψης του έργου, οποτεδήποτε του ζητηθεί και οποιαδήποτε εργάσιμη μέρα ή ώρα, επιβατικό αυτοκίνητο για επίσκεψη στο έργο και να συνοδεύει τους υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν το έργο. Η παραπάνω υποχρέωση ισχύει και για μετάβαση σε χώρους παραγωγής ή αποθήκευσης υλικών που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο.

Άρθρο 18°: Καθαρισμός κατασκευών εργοταξίων εγκαταστάσεων

Ο ανάδοχος υποχρεούται πριν από την τυχόν παράδοση για χρήση, τμήματος του έργου ή όλου του έργου μετά την περαίωσή του, να αφαιρέσει και να απομακρύνει από όλους τους χώρους του εργοταξίου και των γύρω δρόμων κάθε προσωρινή εγκατάσταση, απορρίμματα, μηχανήματα, εργαλεία, ικριώματα, προσωρινές προστατευτικές κατασκευές και περιφράγματα, πλεονάζοντα χρήσιμα ή άχρηστα υλικά, να καθαρίσει με ειδικευμένο προσωπικό όλους τους χώρους του εργοταξίου για την παράδοσή τους απόλυτα καθαρών, και γενικά να μεριμνήσει για ότι απαιτείται ούτως ώστε το έργο να παραδοθεί καθ' όλα έτοιμο για χρήση και λειτουργία.

Αν μετά από έγγραφη εντολή της Υπηρεσίας ο ανάδοχος δεν εκτελέσει τις παραπάνω εργασίες, μέσα σε χρονικό διάστημα (10) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίηση της εντολής, οι εργασίες αυτές εκτελούνται σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου, της δαπάνης παρακρατούμενης από την αμέσως επόμενη πληρωμή.

Άρθρο 19ο: Επιμετρήσεις

Ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 151 του Ν.4412/2016:

1) Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται επί τόπου όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών. Τα επιμετρητικά στοιχεία υποβάλλονται από τον ανάδοχο στους επιβλέποντες του άρθρου 136, με υπεύθυνη δήλωση περί της αληθείας αυτών. Σε κάθε επιμέτρηση αποτυπώνονται διακριτά οι συμβατικές ποσότητες από τις εξωσυμβατικές ποσότητες που τυχόν εκτέλεσε ο ανάδοχος, κατόπιν εντολών της υπηρεσίας.

2) Στο τέλος κάθε τμηματικής προθεσμίας, όπως ορίζεται στο χρονοδιάγραμμα της σύμβασης, άλλως στο τέλος κάθε μήνα, εφόσον δεν υφίσταται χρονοδιάγραμμα, ή σε άλλη χρονική περίοδο

που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέσθηκαν το προηγούμενο προβλεπόμενο διάστημα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της, με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέσθηκαν και τα αναγκαία για αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των δηλώσεων της παραγράφου 3 του άρθρου 151 του Ν.4412/2016. Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη Διευθύνουσα Υπηρεσία με δήλωση περί της αληθείας αυτών. Η υποβολή των επιμετρήσεων αποτελεί προϋπόθεση της τμηματικής πληρωμής του αναδόχου.

3) Ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας δύναται οποτεδήποτε να διατάξει τη συνολική ή δειγματοληπτική ενδεικτική επαλήθευση οποιασδήποτε υποβληθείσας επιμέτρησης, σε κάθε περίπτωση, όμως, υποχρεούται να προβεί σε δειγματοληπτικό ενδεικτικό έλεγχο επαλήθευσης επιμετρήσεως, σε αριθμό που αντιστοιχεί σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον τέσσερις (4) εξ αυτών, αν υποβάλλονται λιγότερες από δέκα (10) επιμετρήσεις.

4) Αν διαπιστωθεί υποβολή ανακριβούς ή εκ προθέσεως αναληθούς επιμέτρησης, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας διατάσσει πλήρη έλεγχο του συνόλου των υποβληθείσων επιμετρήσεων και καλείται ο ανάδοχος με πρόσκληση της διευθύνουσας υπηρεσίας να υποβάλλει, εντός ταχθείσης με την πρόσκληση προθεσμίας, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών και μεγαλύτερη των δέκα (10) ημερών, τα πραγματικά επιμετρητικά στοιχεία και να παράσχει εξηγήσεις. Ως ανακριβείς θεωρούνται οι επιμετρήσεις, που φέρουν προφανή υπολογιστικά σφάλματα ή παραλείψεις ή αναφορά λανθασμένου άρθρου του τιμολογίου και δεν μπορούν να αποδοθούν σε πρόθεση του αναδόχου να εξαπατήσει τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ως εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις νοούνται οι επιμετρήσεις που εκ προθέσεως περιέχουν αναληθή επιμετρητικά στοιχεία. Οι ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις διορθώνονται οποτεδήποτε με πρωτοβουλία της διευθύνουσας υπηρεσίας. Δικαίωμα διόρθωσης των ανακριβών επιμετρήσεων διατηρεί και ο ανάδοχος. Κατά των αποφάσεων της διευθύνουσας υπηρεσίας χωρεί ένσταση κατ' άρθρο 174 του Ν.4412/2016.

5) Αν υποβληθούν ανακριβείς ή εκ προθέσεως αναληθείς επιμετρήσεις και εφόσον αυτές είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού, συντάσσεται σε βάρος του αναδόχου, με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας, αρνητικός λογαριασμός για την επιστροφή του τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, προσαυξημένου κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) ως ειδικής ποινικής ρήτρας στις περιπτώσεις εκ προθέσεως αναληθών επιμετρήσεων.

6) Αν παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα ανωτέρω προθεσμία της παραπάνω παραγράφου ή ο ανάδοχος καθ' υποτροπή προβαίνει στην υποβολή αναληθών επιμετρήσεων, τούτος κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, κατόπιν εισήγησης της διευθύνουσας υπηρεσίας και καταπίπτει σε βάρος του η εγγύηση καλής εκτέλεσης. Ως υποτροπή θεωρείται ιδίως, η υποβολή τουλάχιστον τριών αναληθών επιμετρήσεων. Κατά της απόφασης έκπτωσης χωρεί ένσταση κατ' άρθρο 174. Οι κυρώσεις της παρούσας δεν εμποδίζουν την επιβολή και άλλων κυρώσεων που προβλέπονται είτε σε διατάξεις του παρόντος είτε από διατάξεις της

κείμενης νομοθεσίας.

7) Όταν πρόκειται για εργασίες, η ποσοτική επαλήθευση των οποίων δεν είναι δυνατή στην τελική μορφή του έργου, όπως εργασίες που πρόκειται να επικαλυφθούν από άλλες και δεν είναι τελικά εμφανείς, ποσότητες που παραλαμβάνονται με ζύγιση ή άλλα παρόμοια, ο ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει δήλωση γνωστοποίησης αφανών εργασιών που συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, η οποία συνιστά διακριτή επιμέτρηση και περιλαμβάνει δήλωση περί της αλήθειας των στοιχείων, υπογράφεται δε, τόσο από τον ανάδοχο όσο και από τους τεχνικούς του άρθρου 139, περί διεύθυνσης έργου από την πλευρά του αναδόχου. Ο ανάδοχος πριν από την επικάλυψη των εργασιών αυτών υποχρεούται να καλεί τον επιβλέποντα να ελέγξει τις εργασίες αυτές σε ημερομηνία, που δεν απέχει περισσότερο από τρεις (3) ημέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Ο επιβλέπων συντάσσει έκθεση στην οποία επιβεβαιώνεται η εκτέλεση των εργασιών αυτών και υποβάλλεται αμελλητί στον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η έκθεση συνοδεύεται απαραίτητα από επαρκή, για την τεκμηρίωση της εκτέλεσης των αφανών εργασιών, αριθμό ψηφιακών φωτογραφιών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Μητρώο του έργου. Ο επιβλέπων είναι υποχρεωμένος να ανταποκριθεί στο αίτημα ελέγχου των αφανών εργασιών. Ακολούθως, ο ανάδοχος ενημερώνει ηλεκτρονικά τον προϊστάμενο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η παράλειψη ελέγχου των αφανών εργασιών μέσα στην ως άνω προθεσμία συνιστά υπερημερία του κυρίου του έργου, αν προκύπτει ότι ο ανάδοχος υφίσταται ζημία για τον λόγο αυτόν. Η έκθεση παραλαβής αφανών εργασιών συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση αυτών, δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς, παρά μόνο από κοινού με την εγκριτική πράξη της επιμέτρησης αυτής, που εκδίδει η διευθύνουσα υπηρεσία εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της.

8) Ειδικώς ο χαρακτηρισμός και η παραλαβή του φυσικού εδάφους στο οποίο εκτελείται το έργο, γίνονται από δύο (2) ή περισσότερους τεχνικούς, που ορίζονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Ο ορισμός των τεχνικών του προηγούμενου εδαφίου ανακοινώνεται στην Προϊσταμένη Αρχή, η οποία μπορεί να ορίσει και άλλον τεχνικό. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να ορίσει επιτροπή αποτελούμενη από τρεις (3) τουλάχιστον τεχνικούς για επανέλεγχο του χαρακτηρισμού και της παραλαβής του φυσικού εδάφους.

9) Δύο (2) μήνες το αργότερο μετά τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη διευθύνουσα υπηρεσία την «τελική επιμέτρηση», δηλαδή τελικό συνοπτικό πίνακα που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες όλων των τμηματικών επιμετρήσεων, η οποία υπογράφεται από τον ανάδοχο και από έναν τουλάχιστον από τους τεχνικούς του άρθρου 139. Στην τελική επιμέτρηση εμφανίζονται διακριτά οι συμβατικές εργασίες, οι οποίες εκτελέστηκαν με βάση τη σύμβαση ή με εγκεκριμένους Ανακεφαλαιωτικούς Πίνακες Εργασιών και οι εξωσυμβατικές, έστω και αν εκκρεμεί η διαδικασία τακτοποίησης τους. Η τελική επιμέτρηση ελέγχεται από τον επιβλέποντα, ο οποίος υποβάλλει εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών προς τη διευθύνουσα υπηρεσία σχετική έκθεση. Η διευθύνουσα υπηρεσία υποχρεούται, εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της έκθεσης του προηγούμενου εδαφίου, να εκδώσει απόφαση περί της έγκρισης αυτής. Σε περίπτωση εμφάνισης διαφορών μεταξύ επιμέρους επιμετρήσεων και τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος υποχρεούται, εντός της ταχθείσας από τη διευθύνουσα υπηρεσία προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών (3) ημερών, να προβεί

σε πλήρη και αιτιολογημένη απόδειξη της εμφανιζόμενης διαφοράς.

10) Αν δεν υποβληθεί από τον ανάδοχο τελική επιμέτρηση, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση προς αυτόν της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών, επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού δύο χιλιοστών (2‰) επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση. Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και για έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης. Ανεξάρτητα από την επιβολή της ποινικής ρήτρας και μετά την πάροδο του χρόνου επιβολής της, η τελική επιμέτρηση συντάσσεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιήσει γι' αυτό ιδιώτες τεχνικούς και συνεργεία καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος του αναδόχου. Η τελική επιμέτρηση που συντάσσεται με αυτόν τον τρόπο κοινοποιείται στον ανάδοχο, και αν δεν την αμφισβητήσει με ένσταση, τούτη καθίσταται οριστική και απρόσβλητη ως προς τις παραδοχές της.

Άρθρο 20ο: Περιεχόμενα των συμβατικών τιμών μονάδας και δαπάνες που βαρύνουν τον Ανάδοχο

1. Οι συμβατικές τιμές μονάδας αναφέρονται σε εργασίες πλήρως περαιωμένες σύμφωνα με τους όρους των συμβατικών στοιχείων της εργολαβίας που αναφέρονται στη Διακήρυξη Δημοπρασίας.

2. Οι συμβατικές τιμές μονάδας εργασιών, αυξημένες κατά το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του Αναδόχου (εργολαβικό ποσοστό) που ισχύει για την εργολαβία αυτή, περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες που χρειάζονται για την - σύμφωνα με τα συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας - πλήρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου, καλύπτουν όλες τις άμεσες και έμμεσες δαπάνες του Αναδόχου καθώς και το όφελος αυτού, και αποτελούν πλήρη αποζημίωσή του, πλην της δαπάνης που προκύπτει από την αναθεώρηση τιμών, η οποία καταβάλλεται ιδιαίτερα σ' αυτόν. Επίσης, καταβάλλεται ιδιαίτερα στον Ανάδοχο και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) - ενιαία για όλο το έργο - που βαρύνει τον Κύριο του Έργου, ο δε Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τον αποδώσει στο Δημόσιο σύμφωνα με τον Νόμο.

3. Στις συμβατικές τιμές μονάδας εργασιών και το εργολαβικό ποσοστό περιλαμβάνονται και όλες οι δαπάνες για τα γενικά και επισφαλή έξοδα, επιβαρύνσεις, ειδικές δαπάνες κλπ του Αναδόχου που προκύπτουν από όλα τα συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας.

4. Σχετικά με τις κάθε είδους επιβαρύνσεις επί όλων των στοιχείων δαπάνης που συνθέτουν τις συμβατικές τιμές μονάδας εργασιών, δηλαδή επί των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων μηχανημάτων και αυτοκινήτων, κομίστρου, υπηρεσιών κλπ, όπως τους φόρους, τέλη, χαρτόσημο, δασμούς, ειδικούς φόρους κλπ. (πλην ΦΠΑ), κρατήσεις, εργοδοτικές επιβαρύνσεις κλπ, ορίζεται ότι οποιαδήποτε απαλλαγή που τυχόν θα δοθεί κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου καθώς και οποιαδήποτε πρόσθετη επιβάρυνση που τυχόν θα επιβληθεί, δεν έχουν καμιά επίπτωση στο εργολαβικό αντάλλαγμα γιατί θεωρούνται ότι καλύπτονται από τη δαπάνη αναθεώρησης τιμών. Τα ίδια ισχύουν και για τις τιμές μονάδας νέων εργασιών που τυχόν θα κανονισθούν.

Άρθρο 21ο: Υλικά του Κυρίου του Έργου - Προσωρινές εγκαταστάσεις

1. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, με δικές του δαπάνες και ευθύνη, να φυλάσσει τα υλικά, μηχανήματα, εργαλεία κλπ που τυχόν θα παραδοθούν σ' αυτόν από τον Κύριο του Έργου για ενσωμάτωση ή χρήση.
2. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, με δικές του δαπάνες και ευθύνη και σύμφωνα με τις υποδείξεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, να μεριμνήσει για την κατασκευή όλων των προσωρινών εγκαταστάσεων που χρειάζονται για την εκτέλεση των εργασιών της εργολαβίας σε θέσεις επιτρεπόμενες από τις αρμόδιες κατά περίπτωση Αρχές. Οι προσωρινές εγκαταστάσεις αυτές είναι: α) υπόστεγα αποθήκευσης, θάλαμοι διαμονής και αφοδευτήρια προσωπικού, γραφεία, εργαστήρια, εγκαταστάσεις λειτουργίας μηχανημάτων κλπ και β) τα απαιτούμενα γραφεία για το προσωπικό της Επίβλεψης της Υπηρεσίας που πρέπει να διαθέτουν τις στοιχειώδεις ανέσεις για την απρόσκοπτη λειτουργία και την υγιεινή διαβίωση, δηλαδή επίπλωση, όργανα μέτρησης, φωτισμό, θέρμανση, ύδρευση, τηλεφωνική σύνδεση, αφοδευτήριο κλπ.

Άρθρο 22ο: Υποχρεώσεις του Αναδόχου

1. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, με δικές του δαπάνες και ευθύνη και σύμφωνα με τις υποδείξεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, να μεριμνήσει για: α) τη λήψη και εκτύπωση καταλλήλων φωτογραφιών κατά τις ενδιαφέρουσες φάσεις εκτέλεσης του έργου, β) την κατασκευή, γραφή και τοποθέτηση πινακίδων ενδεικτικών του εκτελούμενου έργου, γ) την εορταστική διακόσμηση και την κατασκευή εξέδρας και υπόστεγου επισήμων για τις τελετές του εργοταξίου (κατάθεση θεμελίου λίθου και εγκαινίων) και δ) την προσωρινή κατασκευή δρόμων προσπέλασης μέσα στο οικοπέδο του έργου για τη διευκόλυνση της εκτέλεσης των εργασιών.
2. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, με δικές του δαπάνες και ευθύνη, να προσκομίσει έγκαιρα στην Διευθύνουσα Υπηρεσία όλα τα στοιχεία που χρειάζονται (έντυπα, σχέδια κλπ) για την υποβολή αιτήσεων παροχών και συνδέσεων του κτιριακού συγκροτήματος με τα δίκτυα των Επιχειρήσεων ή Οργανισμών Κοινής Ωφελείας ή του Δήμου ή της Κοινότητας (ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, αποχέτευση και τηλεφωνική σύνδεση) και να παρέχει κάθε διευκόλυνση για την επίτευξη των παροχών και συνδέσεων αυτών. Τις παραπάνω υποχρεώσεις έχει ο Ανάδοχος και για την υποβολή αιτήσεων χορήγησης, έκδοσης και τυχόν ανανέωσης των διαφόρων απαιτούμενων εγκρίσεων και αδειών λειτουργίας των εγκαταστάσεων του κτιριακού συγκροτήματος (π.χ. ανελκυστήρα κλπ). Τα έξοδα για τέλη, εισφορές, παράβολα, τέλη χαρτοσήμου, προκαταβολές, εγγυήσεις και λοιπές επιβαρύνσεις που χρειάζονται για τις παροχές, συνδέσεις, εγκρίσεις και άδειες της παρούσας παραγράφου βαρύνουν τον Κύριο του Έργου.
3. Στην περίπτωση κατά την οποία τα δίκτυα των παραπάνω φορέων κοινής ωφελείας δεν φθάνουν μέχρι των ορίων του οικοπέδου του έργου, τότε ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει όλες τις απαραίτητες εργασίες επέκτασης των δικτύων αυτών.
4. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, με δικές του δαπάνες και ευθύνη, να μεριμνήσει – αν χρειαστεί – για την έκδοση και τυχόν ανανέωση της άδειας κατάληψης πεζοδρομίων και πεζόδρομων.

Άρθρο 23ο: Δοκιμές εγκαταστάσεων

1. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση - μετά την αποπεράτωση της κατασκευής των εγκαταστάσεων του έργου και πριν από την λήξη της συνολικής προθεσμίας περάτωσης αυτού - να εκτελέσει με δικά του μέσα, όργανα και δαπάνες όλες τις δοκιμές των εγκαταστάσεων που χρειάζονται οι οποίες θα επαναλαμβάνονται μέχρι να πραγματοποιηθούν πλήρως τα αποτελέσματα που απαιτούνται, οπότε και θα συντάσσεται πρωτόκολλο δοκιμών που θα υπογράφεται από τον Επιβλέποντα Μηχανικό και τον Ανάδοχο και θα μνημονεύεται στο πρωτόκολλο παραλαβής.

2. Οι δοκιμές θα εκτελούνται σύμφωνα με τους κανονισμούς που ισχύουν.

3. Ο Ανάδοχος οφείλει - μετά την αποπεράτωση της κατασκευής των εγκαταστάσεων του έργου και πριν από την παραλαβή να συντάξει χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή και υποβάλει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία πλήρεις και λεπτομερειακές οδηγίες χειρισμού, λειτουργίας και συντήρησης των εγκαταστάσεων. Επίσης ο Ανάδοχος οφείλει - πριν από την παράδοση των εγκαταστάσεων - να διδάξει στο προσωπικό του Κυρίου του Έργου την χρήση και τον χειρισμό των εγκαταστάσεων.

Άρθρο 24ο: Παλαιά υλικά

1. Στην περίπτωση που το έργο περιλαμβάνει εργασίες καθαιρέσεων, κατά την εκτέλεση των εργασιών αυτών ο Ανάδοχος οφείλει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη η βλάβη στα υλικά που θα προέλθουν από τις καθαιρέσεις.

Για τη διαλογή και συγκέντρωση των υλικών αυτών, ισχύουν τα οριζόμενα στα σχετικά άρθρα του συμβατικού Τιμολογίου.

2. Όσα από τα υλικά καθαιρέσεων κριθούν από την Υπηρεσία χρήσιμα και κατάλληλα για να χρησιμοποιηθούν, θα διαφυλαχθούν μέσα στο εργοτάξιο, με μέριμνα και δαπάνη του Αναδόχου (της δαπάνης μεταφοράς και διαφύλαξης περιλαμβανομένης στο εργολαβικό ποσοστό αυτού) και θα επαναχρησιμοποιηθούν αργότερα κατά την εκτέλεση των σχετικών εργασιών, σύμφωνα με τις οδηγίες της Υπηρεσίας και μετά από τη σύνταξη σχετικού πρωτοκόλλου μεταξύ της Υπηρεσίας και του Αναδόχου. Στο πρωτόκολλο αυτό θα γίνεται και αποτίμηση της αξίας των υλικών αυτών, η οποία αφαιρείται από το εργολαβικό αντάλλαγμα του Αναδόχου.

3. Όσα από τα υλικά καθαιρέσεων κριθούν από την Υπηρεσία χρήσιμα και πρέπει να διατηρηθούν για οποιοδήποτε σκοπό (πλην της χρησιμοποίησής των στην παρούσα εργολαβία για την οποία εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο), θα διαφυλαχθούν μέσα στο εργοτάξιο, με μέριμνα και δαπάνη του Αναδόχου (της δαπάνης μεταφοράς και διαφύλαξης περιλαμβανομένης στο εργολαβικό ποσοστό αυτού) και θα παραδοθούν στην Υπηρεσία, συντασσόμενου σχετικού πρωτοκόλλου μεταξύ της Υπηρεσίας και του Αναδόχου.

4. Τα λοιπά υλικά καθαιρέσεων που θα κριθούν από την Υπηρεσία ως άχρηστα, θα απομακρυνθούν και απορριφθούν από τον Ανάδοχο.

5. Η αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις (υπ' αριθ. 11 Εγκύκλιο/19-6-2017 Α.Π ΔΝΣγ/οικ 44038/ΦΝ 466) της διαχείρισης των αποβλήτων των εκσκαφών, κατεδαφίσεων, καθαιρέσεων κλπ. που θα προκύψουν από την εκτέλεση των εργασιών για την ολοκλήρωση του έργου και της απόθεσής τους σε αδειοδοτημένη μονάδα διαχείρισης ΑΕΚΚ, με την οποία θα συμβληθεί ο Ανάδοχος του έργου, θα καλυφθεί από την προβλεπόμενη δαπάνη των απολογιστικών εργασιών του έργου.

Η τιμολόγηση της εργασίας θα περιλαμβάνει τον διαχωρισμό των υλικών, το κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους των αποβλήτων στη μονάδα επεξεργασίας ΑΕΚΚ. Η συλλογή, φορτοεκφόρτωση και μεταφορά των προς διαχείριση αποβλήτων περιλαμβάνεται στα αντίστοιχα άρθρα του παρόντος Τιμολογίου.

Άρθρο 25ο: Προστασία υφισταμένων κατασκευών

1. Στην περίπτωση που το παρόν έργο πρόκειται να εκτελεσθεί σε υπάρχουσες εγκαταστάσεις του ΟΑΕΔ (κτιριακές κλπ), ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, κατά την εκτέλεση των εργασιών, να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των υφισταμένων κατασκευών και την αποφυγή πρόκλησης οποιασδήποτε ζημίας σ' αυτές. Στην περίπτωση δε που οι παραπάνω εγκαταστάσεις του ΟΑΕΔ λειτουργούν, ο Ανάδοχος πρέπει κατά τη σύνταξη του χρονοδιαγράμματος του έργου - που θα γίνει σε συνεργασία με την Υπηρεσία - να λάβει υπόψη του τις ειδικές απαιτήσεις της Υπηρεσίας, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, και να ρυθμίσει κατάλληλα τη σειρά και τον τρόπο εκτέλεσης των εργασιών ώστε να μην παρακωλύεται η λειτουργία των εγκαταστάσεων - παραδίδοντας ενδεχομένως εφόσον το απαιτήσει η Υπηρεσία χώρους έτοιμους για χρήση - και να μην προκληθούν ζημιές στις εγκαταστάσεις και το προσωπικό του ΟΑΕΔ, τους εκπαιδευόμενους, τους συναλλασσόμενους και σε οποιοδήποτε τρίτο.

2. Οι υποχρεώσεις του Αναδόχου που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου δεν συνεπάγονται καμία οικονομική, χρονική ή άλλη απαίτησή του από τον Κύριο του Έργου.

3. Η τυχόν - από υπαιτιότητα του Αναδόχου - πρόκληση ζημιών συνεπάγεται την υποχρέωσή του για την αποκατάσταση αυτών, με δικές του δαπάνες και χωρίς να δικαιούται οποιασδήποτε αποζημίωσης από τον Κύριο του Έργου.

Άρθρο 26ο: Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.)

Στην περίπτωση που ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει το ανώτατο όριο κατά το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις δεύτερης τάξης, ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκπονήσει και υποβάλλει στην Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία το Πρόγραμμα Ποιότητας του Έργου, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. υπ' αριθ.ΔΕΕΠΠ/ΟΙΚ/502/2000 "Εφαρμογή Προγραμμάτων Ποιότητας Έργων (Π.Π.Ε.) στα Δημόσια Έργα και Μελέτες" (ΦΕΚ Β'1265) και ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/611/2001 "Οδηγίες υποχρεωτικής εφαρμογής για το περιεχόμενο, τον έλεγχο και την έγκριση Προγράμματος Ποιότητας Έργου" (ΦΕΚ Β'1013).

Άρθρο 27ο: Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και αστικής ευθύνης

Ο ανάδοχος, σύμφωνα με το Ν.4281/08.08.2014, άρθρο 157, παρ.2β, οφείλει με την υπογραφή της σύμβασης να προσκομίσει ασφαλιστήριο για την "Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου και αστικής ευθύνης", η οποία καλύπτει την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από τον ανάδοχο της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της.

Άρθρο 28ο: Αδειοδοτήσεις.

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίζει τις απαραίτητες αδειοδοτήσεις πριν την έναρξη των εργασιών συμπεριλαμβανομένων και των πολεοδομικών αδειών που απαιτούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, άδειες και Πιστοποιητικά από την Ε.Π.Α. για την τοποθέτηση Λεβήτων Φυσικού Αερίου, Πιστοποιητικά από Δ.Ε.Η. για τις Ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, καθώς και τις απαιτούμενες άδειες που αναφέρονται στο Τιμολόγιο του έργου κλπ..

Κάθε δαπάνη σχετικά με την έκδοση των αδειών αυτών όπως σύνταξη μελετών, έκδοση πιστοποιητικών, υποβολή αιτήσεων και δηλώσεων, παραλαβή και παράδοση φακέλων κ.λ.π. βαρύνουν τον Ανάδοχο. Δεν αποτελούν υποχρέωση του Αναδόχου οι δαπάνες που κατά ρητή διάταξη νόμου ή άλλης διοικητικής απόφασης αποτελούν υποχρέωση του κυρίου του έργου.

Άρθρο 29ο: Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης του έργου.

Ο χρόνος εγγύησης κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του και μετά την πάροδο του οποίου θα διενεργηθεί η παραλαβή του, ορίζεται για το συγκεκριμένο έργο (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 171 του Ν.4412/2016 και λόγω του προϋπολογισμού του και της φύσης των εργασιών) σε **δεκαπέντε (15) μήνες**. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από την επομένη της έκδοσης της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών.

**ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΤΗ
ΣΥΝΤΑΞΗ**

**Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΜΕΛΕΤΩΝ, ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ &
ΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ**

ΕΛΕΓΧΘΗΚΕ & ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΜΗΧ. ΜΗΧ/ΚΟΣ

Α/Α
Α. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧ/ΚΟΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ Δ/ΝΣΗΣ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΣ
ΠΟΛ. ΜΗΧ/ΚΟΣ

Β. ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧ/ΚΟΣ

Εγκρίθηκε με την με αριθ. 946/23/15-03-2023 απόφαση Δ.Σ. της Δ.ΥΠ.Α.